

Elida Ružić

METODIČKE PRETPOSTAVKE RADA U PODRUČJU EDUKACIJE

1. UVOD

Cilj tjelesnog i zdravstvenog odgojno-obrazovnog područja koji se, uz ostalo, očituje u utjecaju na unapređivanje zdravlja učenika, na razvoj njihovih osobina i sposobnosti, na formiranje motoričkih znanja i poboljšanje motoričkih dostignuća, na unapređivanje poželjnih odgojnih vrijednosti, na usvajanje određenih teorijskih znanja, može se ostvariti na različite načine.

Dakako, da sistematska i kvalitetna tjelesna i zdravstvena kultura, a osobito nastava tjelesne i zdravstvene kulture, predstavlja osnovu ne samo za ostvarivanje navedenih ciljeva, već i za realizaciju antropoloških, obrazovnih i odgojnih zadataka tjelesne i zdravstvene kulture. Koliko će se sve to ostvariti, odnosno hoće li nastavnik naznačene ciljeve i zadaće ostvariti na svakom satu ili samo povremeno i to ovisi o brojnim čimbenicima, među kojima značajno mjesto pripada i metodičkom pristupu realizacije plana i programa tjelesne i zdravstvene kulture. (Findak, Metikoš, Mraković, 1998.)

2. METODIČKI ASPEKTI PROVOĐENJA ODGOJNO- -OBRAZOVNOG PROCESA

Da bismo iskoristili komparativne prednosti tjelesnog vježbanja na najbolji mogući način odgojno-obrazovni proces treba biti pripremljen, organiziran i realiziran tako da ga njegovi sudionici “osjete”. To iz razloga što odgojno-obrazovni proces predstavlja organizirani proces utjecaja na antropološka obilježja subjekta, zatim organizirani proces učenja (usvajanja i usavršavanja znanja) motoričkih gibanja, te organizirani proces utjecaja na odgojne efekte u radu s učenicima pod direktnim rukovođenjem nastavnika. (Findak, 2003.)

Primjereno tome, da bismo odgojno-obrazovni proces što uspješnije pripremili, organizirali i realizirali treba, uz ostalo, odgovoriti na najmanje četiri pitanja.

P r v o, kako na osnovi dobivenih informacija o aktualnom stanju antropološkog statusa učenika eksplicitno definirati cilj i zadaće. **D r u g o**, kako određeni broj informacija, koje egzistiraju u programu tjelesne i zdravstvene kulture, transformirati u funkcionalne cjeline. **T r e ć e**, kako veći ili manji broj informacija, s kojima raspolaže nastavnik, transformirati tijekom nastavnog procesa u funkcionalne cjeline

uz pomoć kojih se mogu realizirati definirani cilj i zadaće programa u užem smislu, odnosno tjelesne i zdravstvene kulture u širem smislu.

Č e t v t o, kako na najbolji mogući način iskoristiti raspoloživ prostor, opremu (sprave, rekvizite, pomagala), sredstva (vizualna, auditivna, audiovizualna).

Dakle, očito je da je odgojno-obrazovni proces iznimno važna i zahtjevna djelatnost nastavnika. To iz razloga što ne samo na pripremu i organizaciju, već i na krajnje efekte odgojno-obrazovnog procesa utječu ili mogu utjecati različiti čimbenici.

U cilju njihove što uspješnije detekcije treba ustvrditi da postoje tzv. vanjski i unutrašnji čimbenici mogućeg utjecaja na pripremu, organizaciju i realizaciju odgojno-obrazovnog procesa. (Rosandić, 2003.)

U vanjske čimbenike mogu se ubrajati svi oni koji su najčešće izvan domašaja, to jest izravnog utjecaja odgojno-obrazovnog procesa, a među unutrašnje pripadaju ne samo oni na koje se može utjecati putem odgojno-obrazovnog procesa, nego i oni koji mogu utjecati na pripremu, organizaciju i realizaciju odgojno-obrazovnog procesa. (Findak, 2003., Rosandić, 2003.).

Primjereno tome, zadatak je nastavnika da u ovisnosti o konkretnoj situaciji odgovori na pitanje, koji to uvjeti vanjske i unutrašnje organizacije odgojno-obrazovnog procesa trebaju biti zadovoljeni da bi se realizacija odgojno-obrazovnog procesa odvijala što uspješnije.

To praktično znači da u pripremi rada svaki nastavnik treba maksimalno respektirati: aktualno stanje antropoloških obilježja učenika, razinu njihovih motoričkih znanja i motoričkih dostignuća te konkretne materijalne uvjete rada.

U organizaciji odgojno-obrazovnog procesa treba poštivati: realne potrebe učenika i objektivne mogućnosti primjene optimalnih metodičkih organizacijski oblika rada, metoda rada i metodoloških postupaka. U njegovoj realizaciji krajnje obazrivo treba se odnositi prema doziranju, distribuciji i kontroli opterećenja, prema promjenama do kojih dolazi ili može doći u antropološkim obilježjima učenika, kao i prilikom valorizacije efekata njihova rada. (Ružić, 1997., 2001.)

Dakle, na osnovi do sada izloženog proizlazi da krajnji efekti odgojno-obrazovnog procesa ne ovise samo o njegovoj vanjskoj i unutrašnjoj organizaciji, odnosno o uvjetima njegove organizacije, nego i o spremnosti nastavnika da raspoložive uvjete (i vanjske i unutrašnje) interpretira i eksploatira na najbolji mogući način.

Štoviše, držimo da će nerijetko uspjeh u organizaciji odgojno-obrazovnog procesa više ovisiti o metodičkoj osposobljenosti nastavnika i njegovoj spremnosti da maksimalno respektira metodičke zakonitosti u radu, nego o materijalnim uvjetima rada. (Jensen, 2003.)

Složimo li se, uz to, da učenici imaju biološku potrebu za kretanjem, da vole tjelesno vježbanje, nije teško zaključiti da će odgojno-obrazovni proces, a to znači i nastava tjelesne i zdravstvene kulture biti mnogo uspješnija, ako sve što nam stoji na raspolaganju iskoristimo i prilagodimo zahtjevima odgojno-obrazovnog procesa, odnosno metodičkim zakonitostima prema kojima bi se odgojno-obrazovni proces trebalo provoditi?

3. ZAKLJUČAK

Na osnovi svega što je do sada rečeno, može se zaključiti da krajnji efekti odgojno-obrazovnog procesa ne ovise samo u njegovoj pripremi i organizaciji, nego i o spremnosti nastavnika da ga interpretira i realizira na najbolji mogući način.

Štoviše, hoće li nastavnik kod učenika pobuditi zanimanje za vježbanjem, poticati ih na vježbanje, te hoće li tjelesno vježbanje prihvatiti kao trajnom svojom više ovisi o metodičkoj osposobljenosti nastavnika, nego o drugim uvjetima. Ostvariti danas što veći utjecaj tjelesnog vježbanja na rast i razvoj učenika, a sutra prakticirati tjelesno vježbanje kao svakodnevnu potrebu, predstavlja i za učenike i za nastavnika puno više od ostvarenja postavljenih ciljeva i zadaća tjelesne i zdravstvene kulture, da ne kažemo krajnjega cilja našega rada.

4. LITERATURA

1. Findak, V. (2003.): Metodika tjelesne i zdravstvene kulture, Školska knjiga, Zagreb.
2. Findak, V., D. Metikoš, M. Mraković (1998.): Kineziološki priručnik za učitelje, Hrvatski pedagoško-književni zbor, Zagreb.
3. Jensen, E. (2003.): Super- nastava, Educa, Zagreb.
4. Rosandić, D. (2003.): Kurikulumski metodički obzori, Školske novine, Zagreb.
5. Ružić, E.: "Quantification Distribution and Control of Load Intensity as a factor of Educational process", u Zborniku radova 1. međunarodne znanstvene Konferencije, "Kinesiology- the Present and the Future" izd. Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu, Dubrovnik, 1997., str. 9.
6. Ružić, E. (2001.): Uloga nastavnika u osiguravanju optimalnog opterećenja na satu tjelesne i zdravstvene kulture, Udruga kineziologa grada Rijeke-ERS, broj 22. i 23., Rijeka.